

PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU PROTOKOLA O POSTOJANIM ORGANSKIM ONEČIŠĆUJUĆIM TVARIMA UZ KONVENCIJU O DALEKOSEŽNOM PREKOGRANIČNOM ONEČIŠĆENJU ZRAKA IZ 1979. GODINE

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o potvrđivanju Protokola o postojanim organskim onečišćujućim tvarima (u daljnjem tekstu Protokol) uz Konvenciju o dalekosežnom prekograničnom onečišćenju zraka iz 1979. godine sadržana je u članku 139. stavku 1. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 41/2001 – pročišćeni tekst i 55/2001 – ispravak).

II. OCJENA STANJA I CILJ KOJI SE DONOŠENJEM ZAKONA ŽELI POSTIĆI

Republika Hrvatska je na temelju notifikacije o sukcesiji stranka od 8. listopada 1991. godine, Konvencije o dalekosežnom prekograničnom onečišćenju zraka (u daljnjem tekstu: Konvencija) i Protokola uz Konvenciju u vezi sa zajedničkim praćenjem i procjenom dalekosežnog prekograničnog prijenosa onečišćujućih tvari u Europi (EMEP protokol). Republika Hrvatska ratificirala je Protokol uz Konvenciju u vezi s daljnjim smanjenjem emisija sumpora 1998. godine (Narodne novine – međunarodni ugovori, broj 17/98 i 3/99) te potpisala je Protokol o postojanim organskim tvarima 24. lipnja 1998. godine.

Stranke Konvencije usvojile su Protokol uz Konvenciju u Aarhusu, 24. lipnja 1998. godine. Protokol je stupio na snagu 23. listopada 2003 godine.

Postojane organske onečišćujuće tvari (POO) su toksični organski spojevi koji se u različitom stupnju odupiru fotolitičkoj, biološkoj i kemijskoj degradaciji te posjeduju sljedeća svojstva: otrovnost, postojanost (otpornost na kemijsku, fotokemijsku i biološku razgradnju), nakupljanje u živim organizmima (bioakumuliranje, najčešće u masnom tkivu), sklonost prijenosu na velike udaljenosti (zbog svojstva djelomične hlapljivosti nalaze se u parnoj fazi ili se adsorbiraju na čestice u atmosferi) i štetno djeluju na okoliš, zdravlje ljudi, životinjski i biljni svijet, te na kopnene i vodene ekosustave, a za neke je tvari dokazano ili se sumnja da mogu biti i karcinogeni. Ispušteni u atmosferu prenose se na velike udaljenosti, mogu se taložiti na bilo kojem mjestu na svijetu, ne mogu se ukloniti i kao takvi imaju štetan utjecaj na sve sastavnice okoliša. Većina POO je antropogenog podrijetla.

POO obuhvaćaju izuzetno veliki broj spojeva koji se mogu svrstati u četiri glavne skupine, na temelju njihovog štetnog utjecaja na okoliš:

- *pesticide* koji se koriste kao sredstva za zaštitu bilja od štetočina, za suzbijanje nametnika na ljudima i životinjama te štetnicima u urbanom okruženju, za zaštitu drva i tekstila i drugo, od kojih su značajniji: lindan, heptaklor, dieldrin, endrin, klordan, klordekon, heptaklor, mirex, DDT i drugi,
- *halogene derivate ugljikovodika* koji se koriste kao sredstva za čišćenje i odmašćivanje u metalnoj, metaloprerađivačkoj i tekstilnoj industriji, od kojih su značajni tetraklormetan, triklorbenzen, tetrakloretilen, trikloreten, heksaklorbenzen, poliklorirani bifenili (PCB) i drugi,
- *polcikličke aromatske ugljikovodike* (benzo(a)piren, benzo(b)fluoranten, benzo(k)fluoranten i indeno(1,2,3-cd)piren), koji se ispuštaju u atmosferu iz procesa izgaranja goriva, te
- *dioksine i furane* koji se ispuštaju u atmosferu pri nepotpunom izgaranju goriva iz stacionarnih ili mobilnih izvora te pri termičkoj obradi otpada.

Cilj **Protokola** je nadzor, smanjenje ili uklanjanje odnosno sprječavanje ispuštanja 15 POO u okoliš: aldrin, klordan, klordekon, DDT, dieldrin, dioksini/furani, eldrin, HCH, heptaklor, heksabromobifenil, heksaklorbenzen, mirex, toksafen, PCB i polciklički aromatski

ugljikovodici (PAU). Protokolom se određuju uvjeti koje svaka stranka treba ispuniti u vezi s ukidanjem proizvodnje, uporabe, uvoza i izvoza postojanih organskih spojeva. Kao posljedica toga postići će se značajno smanjenje ili potpuno uklanjanje ispuštanja tih spojeva u okolišu.

Protokolom se zabranjuje uporaba ili proizvodnja sljedećih tvari: aldrina, klordana, klordekona, dieldrina, endrina, heksabrombifenila, mirexa i toksafena, a za DDT, heptaklor, heksaklorbenzen i PCB predviđeno je postupno uklanjanje.

Za DDT, HCH (uključujući i lindan) i PCB određuje se način i uvjeti pod kojima se te tvari mogu i dalje upotrebljavati. Za PAU, dioksine i furane određuje se obveza smanjenja ukupnih godišnjih emisija u usporedbi s razinom emisije u početnoj godini primjenjivanja obveze (načelno 1990. godina ili neka druga između 1985. i 1995. godine).

Protokolom su određene temeljne obveze kojima se, između ostalih, propisuje smanjenje ukupnih godišnjih emisija policikličkih aromatskih ugljikovodika, dioksina i furana te heksaklorcikloheksana u usporedbi s razinom emisija u početnoj godini primjenjivanja obveze. Za ove tvari obvezna je i godišnja izrada proračuna emisije.

Pesticidi

Pesticidi su posebno formulirani kemijski spojevi koji služe kao sredstva za zaštitu biljaka od štetočina, suzbijanje nametnika na ljudima i životinjama te štetnicima u urbanom okruženju, zaštitu drva i tekstila i drugo. U Hrvatskoj se pesticidi mogu koristiti za sljedeće namjene: zaštitu bilja i biljnih proizvoda, zaštitu životinja od nametnika, suzbijanje štetnih kukaca na ljudima, u javnom zdravstvu (komunalna higijena), suzbijanje štetnika drva i tekstila i kao predmeti opće uporabe (sprejevi i druge formulacije za uporabu u domaćinstvima s minimalnim učinkovitim količinama djelatnih tvari pesticida).

U Republici Hrvatskoj ne postoji niti se planira proizvodnja pesticida koji su predmet ovog Protokola. S obzirom na vrijeme proizvodnje i primjene ovih spojeva u Republici Hrvatskoj postojane organske onečišćujuće tvari mogu se podijeliti u 3 skupine: ona koja nikada nisu imala dozvolu za promet u Republici Hrvatskoj (mireks); ona koja su se masovno proizvodila i koristila i zabranjena su prije 20 i više godina (DDT, heksaklorbenzen, klordan, heptaklor, aldrin, dieldrin, endrin, toksafen); ona koja su bila u primjeni do nedavno (lindan). Pesticidi, osim polikloriranih bifenila zabranjeni su u Republici Hrvatskoj krajem šezdesetih i sedamdesetih godina. Lindan, koji se također svrstava u pesticide posljednji je zabranjen u Hrvatskoj 2001. godine, iste godine kao i u Europskoj uniji.

Uporaba pesticida je u Republici Hrvatskoj uređena Zakonom o zaštiti bilja (1994). U Hrvatskoj se smiju stavljati u promet i primjenjivati samo sredstva za zaštitu bilja koja imaju dozvolu Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva. Ove dozvole se izdaju na prijedlog Komisije za zaštitu bilja. Preduvjet za izdavanje dozvole je rješenje o prikladnosti primjene tog sredstva i njegovo svrstavanje u skupine koje izdaje Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi.

Prema prikupljenim podacima uočava se da se predmetni pesticidi ne proizvode, ne uvoze i ne primjenjuju u Republici Hrvatskoj.

Poliklorirani bifenili (PCB)

PCB su umjetni organski kemijski spojevi iz grupe kloriranih cikličkih ugljikovodika. Kemijski i termički izuzetno su stabilne tvari. Uočena je vrlo velika bioakumulativnost PCB u masnom tkivu ljudi i životinja. U zdravstvenom i ekološkom smislu svi PCB su podjednako opasni. Spoznajom da su PCB toksične i karcinogene tvari zabranjena je njihova proizvodnja i primjena u razvijenim državama svijeta. Zabranom proizvodnje i primjene PCB, ogromne količine kondenzatora i energetskih transformatora punjenih tim dielektrikom postali su opasni otpad kojeg je potrebno zbrinuti na ekološki prihvatljiv način odnosno uništiti po posebno strogo određenim ekološki bezopasnim postupcima i pod vrlo strogom kontrolom.

Zbrinjavanje uređaja punjenih sa PCB je skup postupak, pa to u kratkom roku mogu učiniti samo gospodarski bogate zemlje.

Postupanje s uređajima koji sadrže PCB, zbrinjavanje i prijevoz ovih uređaja kada postanu otpad, te maksimalno dopuštene koncentracije PCB-ja u pojedinim medijima u Republici Hrvatskoj regulirane su sljedećim propisima:

- Zakon o otpadu (NN 178/04, 111/06),
- Uredba o nadzoru prekograničnog prometa otpadom (NN 69/06, 17/07),
- Uredba o kategorijama, vrstama i klasifikaciji otpada s katalogom otpada i listom opasnog otpada (NN 50/05),
- Zakon o kemikalijama (NN 150/05),
- Lista opasnih kemikalija čiji je promet zabranjen, odnosno ograničen (NN 17/06),
- Zakon o prijevozu opasnih tvari (NN 97/93),
- Pravilnik o maksimalno dopustivim koncentracijama štetnih tvari u atmosferi radnih prostorija i prostora i o biološkim graničnim vrijednostima (NN 92/93),
- Pravilnik o zaštiti na radu s tvarima koje sadrže poliklorirane bifenile, poliklorirane naftalene i poliklorirane terfenile (NN 7/89),
- Pravilnik o količinama pesticida, toksina, mikotoksina, metala i histamina i sličnih tvari koje se mogu nalaziti u namirnicama, te o drugim uvjetima u pogledu zdravstvene ispravnosti namirnica i predmeta opće uporabe (NN 46/94),
- Pravilnik o zaštiti poljoprivrednog zemljišta od onečišćenja štetnim tvarima (NN 15/92),
- Uredba o opasnim tvarima u vodama (NN 78/98).

Sukladno Zakonu o kemikalijama (NN 150/2005) i Listi opasnih kemikalija čiji je promet zabranjen, odnosno ograničen (NN 17/06) u Hrvatskoj je dozvoljena uporaba PCB samo za potrebe održavanja postojeće opreme do kraja njihovog rada odnosno dok oprema ne postane otpad. U Hrvatskoj se nisu proizvodile, niti se trenutno proizvode, smjese tekućeg PCB, a od 1992. godine ne uvoze se niti se proizvode transformatori i kondenzatori punjeni sa PCB. Uporaba PCB u otvorenim sustavima (boje, premazi i dr.) nije utvrđena.

Većina instaliranih uređaja je stara, tako da ne postoje pouzdani podaci o količinama PCB spojeva u toj opremi. Zbog toga su podaci o ukupnoj masi uređaja koji sadrže PCB, dani kao podaci o količinama PCB u zatvorenim sustavima. Takva procjena je uobičajena te se i sa stajališta zamjene i konačnog zbrinjavanja uređaja koji sadrže PCB uvijek uzima ukupna težina uređaja koji je potrebno zbrinuti, a ne samo količina dielektrika/izolacijskog sredstva. Prema podacima prikupljenim tijekom inventarizacije u 2003. godini, te temeljem provjere inventara koja je obavljena u 2005. godini, identificirane su sljedeće količine uređaja s PCB spojevima: 22 859 kondenzatora ukupne težine 655.705 kg te 311 transformatora ukupne težine 735.900 kg odnosno ukupno je u Hrvatskoj u primjeni opreme ukupne težine 1.391.605 kg. Za ilustraciju u tablici 1. dan je pregled težine transformatora prema godini proizvodnje po županijama.

Republika Hrvatska, iz gospodarskih, nije u mogućnosti u kratkom roku zbrinuti svoje uređaje punjene sa PCB i umjesto njih ugraditi ekološki prihvatljive tvari, jer to zahtjeva značajna investicijska ulaganja. Zbog toga će se u Hrvatskoj veći dio tih uređaja do daljnjega zadržati u korištenju, odnosno do isteka njihovog vijeka korištenja ili prve havarije, a nakon toga mora ih se propisno zbrinuti – uništiti. Sukladno Kako se opasni otpad, poput PCB, za sada ne zbrinjava na ekološki prihvatljiv način u Republici Hrvatskoj, na temelju dobivene dozvole prema Zakonu o otpadu, uređaji punjeni PCB zbrinjavaju se u državama zapadne Europe. Prema postojećoj evidenciji u razdoblju 1994.-2004. iz Hrvatske je ukupno izvezeno na trajno zbrinjavanje neispravnih kondenzatora i transformatora u ukupnoj količini od 267,7 tona. Prema preliminarnim procjenama to je oko 20 posto ukupno instaliranih uređaja u Republici Hrvatskoj.

Tablica 1: Pregled težine transformatora koji sadrže PCB prema godini proizvodnje po županijama

ŽUPANIJA / GODINA PROIZVODNJE	Težina transformatora/kg							
	Do 1970.	1971 - 1975.	1976 - 1980.	1981 - 1985.	1986 - 1990.	nakon 1990.	nepoznato	Ukupno
Grad Zagreb	12220	4536	3520	2394	2080	0	4000	28750
Krapinsko-zagorska	0	0	0	0	0	0	0	0
Sisačko-moslavačka	128352	16960	99562	0	0	0	0	244874
Karlovačka	157840	16420	19970	80809	36010	0	8520	319569
Varaždinska	0	0	1890	3080	0	0	0	4970
Koprivničko-križevačka	0	0	0	102	0	0	0	102
Bjelovarsko-bilogorska	0	0	0	0	0	0	0	0
Primorsko-goranska	10870	4440	11800	0	0	0	0	27110
Ličko-Senjska	0	0	0	0	0	0	0	0
Virovitičko-Podravska	0	0	2971	0	1100	0	0	4071
Požeško-slavonska	0	0	0	0	0	0	0	0
Brodsko-posavska	11200	3600	17910	3560	5190	0	0	41460
Zadarska	0	0	950	0	0	0	0	950
Osječko-baranjska	6590	6590	5340	4710	6460	0	0	29690
Šibensko-kninska	0	0	0	0	0	3990	0	3990
Vukovarsko-srijemska	0	0	0	0	0	0	0	0
Splitsko-dalmatinska	0	0	1890	250	0	0	162	2302
Istarska	11440	0	0	7040	2700	0	0	21180
Dubrovačko-neretvanska	4800	0	0	0	0	0	0	4800
Međimurska	0	0	2060	0	0	0	0	2060
Ukupno	343 312	52546	167863	101945	53540	3990	12682	735878

Protokol, u Dodatku II, detaljno uređuje pitanja postupanja s postojećim uređajima koji sadrže PCB, te se daje mogućnost državama da trajno uklone ovakve uređaje.

(a) transformatori, kondenzatori ili drugim spremnicima koji sadrže zalihe tekućih ostataka koja sadrži PCB u količinama većim od 5 dm³ i u koncentracijama od 0,05% PCB ili jačim, što je prije moguće, ali ne kasnije od 31. prosinca 2010., ili 31. prosinca 2015. za zemlje s gospodarstvima u tranziciji;

(b) uništenje ili dekontaminaciji svih tekućih PCB-a iz podstavka (a), i drugih tekućih PCB-a koji sadrže više od 0,005% PCB-a koji nisu u opremi, provedenomu na okolišu prihvatljiv način, što je prije moguće, ali ne kasnije od 31. prosinca 2015., ili 31. prosinca 2020. za zemlje s gospodarstvima u tranziciji; i

(c) dekontaminaciju ili odlaganju opreme iz podstavka (a) provedenoga na okolišu prihvatljiv način.

Potrebno je skrenuti pozornost da je postupanje s uređajima koji sadrže PCB regulirano u Europskoj uniji direktivom Vijeća 96/59/EZ od 16. rujna 1996. godine o odlaganju polikloriranih bifenila i polikloriranih terfenila te Uredbom (EZ) br. 850/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. travnja 2004. godine o postojećim organskim onečišćujućim tvarima.

Temeljem Zakona o otpadu, u 2008. donijet će se provedbeni propis kojim će se propisati postupanje s PCB otpadom te uskladiti hrvatsko zakonodavstvo s pravnom stečevinom Europske unije.

Dioksini i furani (PCDD/PCDF)

U postupku identifikacije prisutnosti i procjene ispuštanja dioksina i furana u okoliš analizirani su dostupni podaci i postojeći izvještaji Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, podaci Državnog zavoda za statistiku i Hrvatske gospodarske komore.

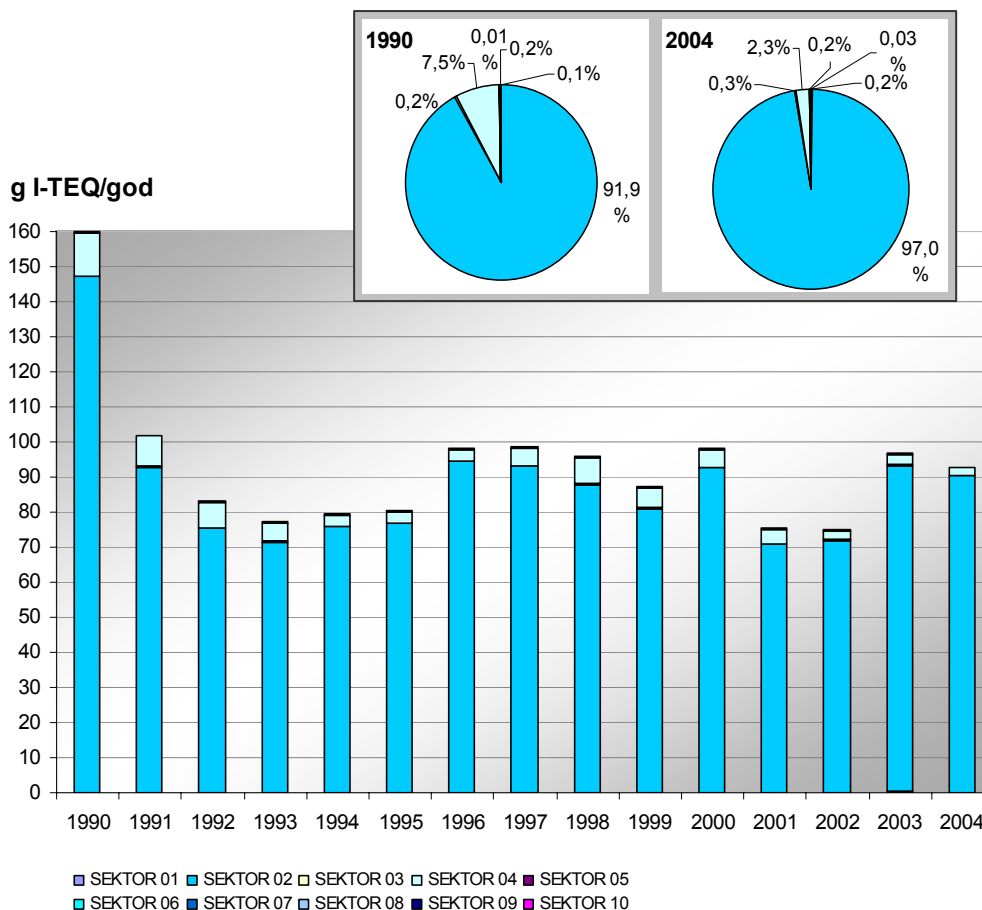
Najznačajniji put ispuštanja PCDD/PCDF je u zrak i ostatak/otpad, a najveće emisije dioksina i furana nastaju pri izgaranju ogrjevnog drveta u domaćinstvima. Ostali značajni izvori su: nekontrolirani procesi gorenja, izgaranje goriva u energetskim postrojenjima (termoelektrane, toplane i sl.), proizvodnja čelika i obojenih metala, cestovni promet itd. U tablici 2. dana je emisija dioksina i furana iz pojedinih sektora u 2004. godini. U 2004. godini emisija dioksina i furana iznosila je 92,8 g I-TEQ, što je 4 posto niže u odnosu na 2003. godinu i 42 posto niže od emisije u 1990. godini. Na slici 1. dan je trend emisija dioksina i furana za razdoblje 1990.-2004. godina.

Tablica 2: Emisija dioksina i furana iz pojedinih sektora, 2004. godini

	Sektor	Emisija g I-TEQ/god
01	Izgaranje u javnim termoelektranama, toplanama i postrojenjima za pretvorbu energije	0,20
02	Izgaranje u ne-industrijskim ložištima	90,05
03	Izgaranje u industriji	0,24
04	Proizvodni procesi	2,13
07	Cestovni promet	0,17
09	Obrada i odlaganje otpada	0,03
	Ukupno:	92,82

Dominantan sektor ove emisije je sektor 02 – izgaranje u ne-industrijskim ložištima koji je u 2004. godini doprinio ukupnoj emisiji DIOX s 97 posto (+39 posto u odnosu na 1990. godinu).

Udio proizvodnih procesa u emisiji DIOX se u periodu od 1990. (12 g I-TEQ) do 2004. (2,13 g I-TEQ) smanjio za oko 37 posto zahvaljujući manjoj proizvodnji u industriji željeza i čelika. Sektori, izgaranje u termoenergetskim objektima, izgaranje u industriji, cestovni promet i obrada otpada imaju mali udio u emisiji DIOX (ukupno oko 3 posto).

Slika 1: Emisija DIOX u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 1990. do 2004. godine

Policiklički aromatski ugljikovodici (PAU)

Postoji više od 100 različitih policikličkih aromatskih ugljikovodika. Za proračun emisije, prema preporuci Protokola, uzeta su četiri policiklička aromatska ugljikovodika: benzo(a)piren, benzo(b)fluoranten, benzo(k)fluoranten, indeno(1,2,3-cd)piren. Emisije postojanih organskih onečišćujućih tvari u 2004. godini s područja Republike Hrvatske su prikazane u tablici 3. Emisijama policikličkih aromatskih ugljikovodika (PAU) najviše doprinosi sektor izgaranje u ne-industrijskim ložištima. Najznačajniji izvori emisije PAU su procesi izgaranja goriva u domaćinstvima, proizvodnja koksa i primarna proizvodnja aluminija u kojima se koriste Söderbergove anode. Treba naglasiti da je proizvodnja koksa u Bakru prestala 1994. godine, dok je primarna proizvodnja aluminija u Šibeniku prestala 1991. godine.

Postupanje s postojanim organskim onečišćujućim tvarima koji su predmet Protokola u nadležnosti su sljedećih središnjih tijela državne uprave:

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva nadležno je tijelo za provedbu mjera za smanjivanje emisija postojanih organskih onečišćujućih tvari u zrak iz stacionarnih izvora te za postupanje s ovim tvarima i opremom koja sadrži te tvari kada postanu otpad.

Postupanje sa sredstvima za zaštitu bilja te praćenje postojanih organskih onečišćujućih tvari u vodama u nadležnosti je Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva.

Nadležno tijelo za stavljanje u promet i korištenje opasnih tvari i preparata koji sadrže tvari iz popisa ovog Protokola (osim pesticida) je Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi.

Nadležno tijelo za postupanje s uređajima koji sadrže PCB/PCT, označivanje i zaštitu na radu u takvim uređajima je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva.

Nadležno tijelo za homologaciju vozila je Ministarstvo unutarnjih poslova.

III. OSNOVNA PITANJA KOJA SE PREDLAŽU UREDITI ZAKONOM

Ovim Zakonom potvrđuje se Protokol kako bi njegove odredbe u smislu članka 140. Ustava Republike Hrvatske (NN 41/01 – pročišćeni tekst i 55/01 – ispravak) postale dio unutarnjeg poretka Republike Hrvatske.

Protokol o postojećim organskim onečišćujućim tvarima se sastoji od sljedećih glava: Definicije; Cilj; Temeljne obveze; Izuzeća; Razmjena informacija i tehnologije; Svijest javnosti; Strategije, politike, programi, mjere i informacije; Istraživanje, razvoj i praćenje stanja; Izvješćivanje; Izvješća stranaka na zasjedanjima Izvršnoga tijela; Poštivanje; Rješavanje sporova; Dodaci; Izmjene i dopune; Potpisivanje; Ratifikacija, prihvata, odobrenje i pristup; Depozitar; Stupanje na snagu; Povlačenje; Vjerodostojni tekstovi. Sastavni dio Protokola su osam dodataka s obvezujućom snagom.

Odredbom članka 3. Protokola utvrđuju se obveze stranaka u pogledu tvari iz Dodatka I-III i V-VI.

U Dodatku I. dat je popis postojećih organskih onečišćujućih tvari koje se moraju ukloniti iz proizvodnje i/ili uporabe stupanjem na snagu ovog Protokola.

Tako se propisuje prestanak uporabe i/ili proizvodnje za tvari: aldrin, klordan, klordekon, DDT, dieldrin, endrin, heptaklor, heksabromobifenil, heksaklorbenzen, mirex, toksafen i PCB. Odredbom ovoga članka stranke su dužne zabraniti proizvodnju, uporabu, uvoz i izvoz tvari navedenih u dodatku I. Izuzetno države mogu uvoziti/izvoziti ove tvari u svrhu njihovoga odlaganja i uništenja na ekološki prihvatljiv način i u skladu s Baselskom konvencijom o nadzoru prekograničnoga prometa opasnog otpada i njegovu odlaganju.

Za tvar DDT iz Dodatka II. utvrđuje se način i uvjeti pod kojima se ova tvar može dalje koristiti i/ili proizvoditi, odnosno uvoziti/izvoziti u drugu državu. U slučaju njezinog trajnog uklanjanja postupci se moraju obavljati na ekološki prihvatljiv način.

Odredbom ovoga članka stranci se također daje mogućnost prijaviti posebno izuzeće za bilo koju kemikaliju te rok do kada posebno izuzeće vrijedi za tu državu. Posebna izuzeća navedena su u Dodatku I i II.

U Dodatku II. utvrđuju se posebni uvjeti pod kojima se mogu ovisno o količinama i vrsti PCB u postojećoj opremi PCB rabiti:

(a) ukidanju uporabe prepoznatljivih PCB-a u opremi (tj. transformatorima, kondenzatorima ili drugim spremnicima koji sadrže zalihe tekućih ostataka) koja sadrži PCB u količinama većim od 5 dm³ i u koncentracijama od 0,05% PCB ili jačim, što je prije moguće, ali ne kasnije od 31. prosinca 2010., ili 31. prosinca 2015. za zemlje s gospodarstvima u tranziciji;

(b) uništenju ili dekontaminaciji svih tekućih PCB-a iz podstavka (a), i drugih tekućih PCB-a koji sadrže više od 0,005% PCB-a koji nisu u opremi, provedenom na okolišu prihvatljiv način, što je prije moguće, ali ne kasnije od 31. prosinca 2015., ili 31. prosinca 2020. za zemlje s gospodarstvima u tranziciji.

U Dodatku III. propisani su datumi početka primjenjivanja obveza smanjivanja emisija.

U Dodatku V. propisane su najbolje raspoložive tehnike nadzora emisija postojećih organskih onečišćujućih tvari iz glavnih stacionarnih izvora koje bi im omogućile udovoljavanje obvezama iz Protokola. Propisani su glavni stacionarni izvori emisija POO (PCDD/F, PAU, HCB); nekoliko pristupa nadzoru odnosno sprječavanju emisija POO-a iz stacionarnih izvora. Oni obuhvaćaju zamjenu odgovarajućih sirovinskih materijala (uključujući

nadzor održavanja i rada) i prilagodbu postojećih postrojenja; tehnike za smanjenje emisija PCDD/F-a; tehnike nadzora u cilju smanjenja emisije PAU.

U Dodatku VI, propisani su rokovi primjene graničnih vrijednosti najboljih raspoloživih tehnika na nove i postojeće stacionarne izvore (za nove stacionarne izvore: dvije godine od datuma stupanja na snagu ovog Protokola; za postojeće stacionarne izvore: osam godina od datuma stupanja na snagu ovog Protokola. Ako je potrebno, ovo se razdoblje za neke određene postojeće stacionarne izvore može produljiti u skladu s razdobljem amortizacije što ga predviđa odgovarajuće državno nacionalno zakonodavstvo.)

Člankom 4. Protokola propisani su uvjeti pod kojima pojedina stranka može dozvoliti izuzeće za pojedine tvari. U slučaju izuzeća propisane su informacije koje je potrebno proslijediti tajništvu ukoliko se dotično izuzeće odobri, nakon čega će tajništvo svim strankama dati na raspolaganje te informacije.

Odredbom članka 5. Protokola države se obvezuju promicati razmjenu informacija i tehnologija namijenjenih smanjenju stvaranja i emitiranja postojećih organskih onečišćujućih tvari te razradi isplativih alternativa, dok se člankom 6. promiče obvezuju pružati informacije javnosti o procjeni opasnosti i rizika, o smanjenju opasnosti, uklanjanje postojećih organskih onečišćujućih tvari ili smanjenje njihove uporabe, uključujući pojedince koji su izravni korisnici postojećih organskih onečišćujućih tvari.

Odredbom članka 7. Protokola države se obvezuju da razvijaju strategije, politike i programe, s ciljem primjene obveza iz Protokola, potičući između ostalog uporabu gospodarski izvedivih, okolišu prihvatljivih metoda upravljanja, programa upravljanja s ciljem smanjenja emisija postojećih organskih onečišćujućih tvari.

Odredbom članka 8. Protokola potiču se države na istraživanje, razvoj, praćenje stanja i suradnju u svezi emisija, dalekosežnog prijenosa, razina taloženja i modeliranje, popisa onečišćujućih tvari u ekosustavima, učincima na ljudsko zdravlje i okoliš, najboljim raspoloživih tehnikama, metoda procjenjivanja nacionalnih emisija i predviđanja budućih emisija pojedinih postojećih organskih onečišćujućih tvari i procjenjivanje mogućih načina služenja tim ocjenama i prognozama pri ustrojavanju budućih obveza, razinama tvari koje podliježu ovom Protokolu, a koje su kao onečišćujuće tvari sadržane u drugim tvarima, kemijskim proizvodima ili proizvedenim artiklima, te značenje tih razina za dalekosežni prijenos, kao i metode smanjenja razina tih onečišćujućih tvari.

Člankom 9. Protokola propisana je obveza izvješćivanja Izvršnog tijela o mjerama koje je poduzela glede primjene ovoga Protokola.

Odredbama članaka 12. do 14. Protokola utvrđuju se načini i mehanizmi rješavanje sporova, daje se popis dodataka koji su po svojoj prirodi preporuke, i način predlaganja i prihvaćanja dopuna i izmjena koje može predložiti bilo koja stranka Protokola.

U slučaju prijedloga da se Dodaci I, II ili III nadopune nekom tvari Protokolu predlagač će Izvršnom tijelu pružiti informacije sukladno odluci 1998/2 Izvršnog tijela, a stranke će ocijeniti prijedlog sukladno istoj odluci.

Člankom 18. Protokola propisuje se stupanje na snagu. Protokol stupa na snagu devedesetog dana od datuma polaganja šesnaeste isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu depozitaru.

Člankom 19. Protokola propisano je da se stranka može povući iz Protokola po proteku pet godina od datuma kada je ovaj Protokol stupio na snagu za neku stranku davanjem pisane obavijesti depozitaru. Svako takvo povlačenje stupa na snagu nakon isteka devedesetog dana od datuma kada je depozitar zaprimio obavijest o povlačenju, ili onoga kasnijeg datuma koji može navesti u obavijesti o povlačenju.

IV. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU ZAKONA

Provedba ovog Protokola neće zahtijevati dodatna financijska sredstva iz Državnog proračuna Republike Hrvatske. U Državnom proračunu za 2007. godinu planirana su sredstva za pripremu planskih i pravnih dokumenata (planova i provedbenih propisa) te sudjelovanje stručnjaka na radionicama i sastancima radnih tijela Izvršnog odbora Protokola.

V. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Temelj za donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku nalazi se u članku 159. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, br. 6/2002 – pročišćeni tekst, br. 41/2002, 91/2003 i 58/2004), i to u drugim osobito opravdanim državnim razlozima.

Potvrđivanjem Protokola o postojećim organskim onečišćujućim tvarima uz Konvenciju o dalekosežnom prekograničnom onečišćenju zraka iz 1979. godine, Republika Hrvatska se pridružuje državama koje su postale članke iste te ispunjava svoju obvezu prema Nacionalnom programu Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji za 2007. godinu.

S obzirom na prirodu postupka potvrđivanja međunarodnih ugovora, kojim država i formalno izražava spremnost da bude vezana već potpisanim međunarodnim ugovorom, kao i na činjenicu da se, u ovoj fazi postupka, ne mogu vršiti izmjene ili dopune teksta međunarodnog ugovora te prethodno navedenu obvezu Republike Hrvatske, predlaže se Prijedlog Zakona raspraviti i prihvatiti po hitnom postupku, objedinjavajući prvo i drugo čitanje.

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA
O POTVRĐIVANJU PROTOKOLA O POSTOJANIM ORGANSKIM
ONEČIŠĆUJUĆIM TVARIMA UZ KONVENCIJU O DALEKOSEŽNOM
PREKOGRANIČNOM ONEČIŠĆENJU ZRAKA IZ 1979. GODINE**

Članak 1.

Potvrđuje se Protokol o postojanim organskim onečišćujućim tvarima uz Konvenciju o dalekosežnom prekograničnom onečišćenju zraka iz 1979. godine, sastavljen u Aarhusu, 24. lipnja 1998. godine, u izvorniku na engleskom, francuskom i ruskom jeziku, a kojeg je Republika Hrvatska potpisala 24. lipnja 1998. godine.

Članak 2.

Tekst Protokola iz članka 1. ovoga Zakona, u izvorniku na engleskom jeziku i u prijevodu na hrvatski jezik glasi: